

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

MAGORŮV SOUMRAK

Ivan Martin
Jirous

Praha
2019

e-kniha

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

**MAGORŮV
SOUMRAK**

/1985-1997/

Znění tohoto textu vychází z díla [Magorova summa II](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Torst v roce 2015. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Ivan Martin Jirous: Magorův soumrak), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uved'te autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.1 z 16. 6. 2020.

OBSAH

M.	8
--- (Podivný mají ženy klín)	9
--- (Pořád říkají básníkům).	10
K. N.	11
Laurova cihelna (zbytky cikánské melodie).	12
--- (Prosypaná slzami)	17
--- (Měděnkou pokrývá se láska)	18
--- (Ty nechápeš)	19
A. H.	20
--- (Rosnička červená)	21
Da capo al fine III.	22
Kamilu Linhartovi	24
AdvENTní aLBA	25
--- (Ve větvích mlčí pandy)	26
D. D.	27
--- (Koleno tvé).	28
Minně	29
--- (Cherubín něžný)	30
--- (Nad námi Velký vůz)	32
--- (Na nebi zvlhlém a šedém).	33
Otakarovi D.	34
--- (Na peci plivník)	35
Quicksilver	36
--- (Milá)	37
--- (Možná že s Eliškou).	38
D. V.	39
V. J.	40
--- (Řeklas).	41
M. C. Putnovi	42

Mikoláši Chadimovi.....	44
Pavlovi Bergmanovi.....	45
– – – (Tolik šťastných dnů)	47
Komentáře k jednotlivým textům.....	48
Ediční poznámka	50

Evě Kantůrkové

M.

Bolestně okvětí svléká se
na smutných horách
milá pod nimi tiše sedí
ponožky šedé štrikuje mi

- - -

Podivný mají ženy klín
klín na němž tak rád spím
podivný krásný rokle černá
překrásná propast bezedná

Podivný mají ženy klín
nešťastných přístav
vím vím vím

Zbav nás ó Pane našich vin
jak z věnce z klína
odvíjejí se

Zamlklá moucha sedí na míse
pod mísou mudrci sedí
a neví neví neví nikdo z nich
za věnec ten
z vin svinutý
kdo zodpovídat smí

- - -

Daliborovi Kubíkovi

Pořád říkají básníkům
vyser se na psaní
ty přece nejseš ten který
psaním zabývat měl by se

Jiní at' umírají v koncentracích
na mrtvoly jiných at'
padá jinovatka sněh

SS pozorující šedý dým
z hromad mrtvol k Bohu
se vznášející

Robert Desnos
Robert Desnos
hromadný hrob pod žitem
šílený smích

K. N.

Zlomená svíce,
poslední zrnko písku na ostří hodin,
nenabroušená kosa
a vysypané kostky

Zlomená pečeť, zradou otevřená brána,
přeříznutí ženy kamaráda,
steklý vosk, utíkající hvězdy, Boris odmítající
Nobelovu cenu,
kamarád, který druhému přeřízne ženu,
pečetní vosk,
podřezané žíly,
kácející svíce,
v dáli sibiřskou ubíhající stíny,
zrníčko v přesýpacích hodinách

Ach,
znova: vanitas,
znova kácející se a ubíhající stíny

Laurova cihelna (zbytky cikánské melodie)

Tři roky nemyju už okna
abych tě skrze sklo neviděla
kdybich skrze sklo čisté na ulici tě uviděla
umřela bych touhou

Tříkrát už vystřídal se sněh
dvakrát už vystřídal ho mech
dvakrát omítka na mých zdech sloupka se
jako ze srdce mého okoralého
slupka po slupce loupá se
jako z cibule kterou sami
všemi opuštění v hrnci spolu
vařili jsme vzpomínáš miláčku?

V koutě místnosti
kde jsme se kdysi důvěrně znali
kde jsme se milovali
leží peřina přichystaná pro tebe pro mne
prosím přijď
než peří zatím jen zteřelé
v ní zetlí

Milý
kdysi jsme se tak dobře znali

Ňadra mi vysychají hrubnou
nejsou už hebká
jenom tvým hlazením hladká byla
Slzy mi tekou potoky
do skleničky
ze které kdysi spolu pivali jsme
ostrou hladinu sklenice té
slzy přetékaají
vlhkost vsakuje do zdí
miláčku přijď
naposled zazvoň u dveří
ani nemusíš jít dál
jen abych tvůj
důvěrně známý stisk knoflíku zvonku
ucítila

Pak ráda se srdcem okoralým
dočekám na smrt
která se ke mně laskavě blíží

Ach miláčku
tenkrát sklenice nepřetekla
přestože hladina její vypouklejší byla
než moje prsa která jsi tehdy tak rád hladil
dneska zhrublá jak skelný papír
zhrublá jak skelný papír

Prosím tě přijď
vždyť už i mě samé líto mi je
a slzy přetékaající sklenice okraj
kdysi ti milé

hrozí že v povodeň promění se
a vlnou poslední mě smetou do náruče tvé
která teprve potom náruči mé
vyhýbat přestane se

Třikrát už vystřídal se sních
na střeše domku
kde kdysi svými těly slibovali jsme
teplo a lásku
třikrát už střechu toho domku
prohlodal sních a propadl krov
tak jako moje dásně propadly se
ze kterých kdysi rty moje rudé trčely tobě
vstříc
miláčku

Třikrát už vystřídal se sních
na naší střeše
třikrát už mezerami krovu
snesl se sních
na moje prsa vychladlá
která by přesto posledním žářem zahořela
kdybys je pohladil
milý

Vzpomínáš jak jsme se hráli opuštěni
svými těly?

Pavučinu v koutě cimry
kde kdysi milovali jsme se
i pavouk opustil

Aspoň tou mouchou poslední
pavoukem opuštěnou kdybych
byla
tehdy bych aspoň doufat směla
že jak ten pavouk krvelačný
pro mne se vrátíš

K vychladlým plátům na kamnech
neblížím už se ani
abych svoje ruce prochladlé ohřála si
omítce padající ze zdí pomalu jenom vyhýbat se
učím
mučím se vzpomínkou miláčku
když do dlaně dlaň teplou vkládali jsme
a pláty doruda rozpálené na našich kamnech
tehdy asi
chladnější byly
milý

třikrát už napadl čerstvý sníh
roztál
z peřiny vychladlé studené peří
vyteklo roztálo
rampouchy peří na vychladlých plátech
na kamnech rudě zadoutnaly
milý
poslední uhlíky mojí duše vem do dlaně
nacpi je do dýmky
prosím
můj milý

aspoň tím uhlíkem ve tvojí dýmce
kterým poslední pokouření
rozdmycháš
prosím

Zdi zplesnivěly
v domečku kde jsme se kdysi důvěrně znali
zdi v jejichž útrobách tak důvěrně
spolu jsme byli
omítka z nich se drolí vlhká zelená
laskavější než ty miláčku
protože drolí se aby čaj mi osladila
který netečně míchám lžičkou

Au!

Au!

Au!

- - -

Prosypaná slzami
jak prádlo před žehlením
zvedla ses zase jinam

Bělají ovsy
bělají lidi
při ovsech už se neopálíš
už jenom soví zahoukání
u viaduktu vlak
v tom jemném duktu
kdy můj jazyk na špičce
dotkl se tvé slzy
jak oves zbělel jsem
však tma
rty tebe slzy přikryla

- - -

Měděnkou pokrývá se láska
potichu umírá náš vztah
zachází
jak slunce za úbočí hor
korodují mince
bezúspěšně stěny brání se
plísni
pod poklopem hýbe se sýr

Ach!
Tolik se v světě děje
věže kostelů tyčí se a
kácejí
kácí se dřevo
a listem odívá

bortí se kůry
varhan píšťaly hroutí se
z balustrád padají kuželky

altány putuje vítr

- - -

Ty nechápeš,
že zrcadlo, pánev a trosky nádobí
jsou zbytky domova, co kdysi patřil mi?

Ty nechápeš, že mšice za oknem
po kytkách lezoucí
bližší jsou mi než rmen
kvetoucí na lukách,
jež nikdy nepatřily mi?

Ty nechápeš,
že spánek, který mi pod víčky uniká,
bližší než ospalost, na
kterou chystám se,
bližší než náruč tvá,
ke které nedočkám,
bližší než

ticho, kterému naslouchat
ani tě nenutím

bližší než
o kůži dotek plet'

než bližší
dotek tím

A. H.

Jseš samá souhvězdí
nad zdí kde hnízdí
pavouci stonožky zeměplazi
sebranka podivná ve škvírách bydlí

Tvé tělo pihami tetované
totem ten milý vztyčený nad
tím co už si nevzpomínám

Pozítří vzdálíš se jinam
jinany spí
zimní
ve Stínadlech

Nech mě
nebo mě nenech
kéž bude to jak chceš
nebo nechceš

- - -

Rosnička červená
zamrkala zelenými víčky

Ty ses rozhodla
až do rumělkového soumraku být nešťastná
jak v akváriu
lžičkou jsi o stěny cinkla

jak tlukot srdce
jak tep se ozývalo
do dlaně mouchu chytalas

Berounka
blížila se
vlhká
a tisy které kdysi
vroubily její břehy

Co o tom vím
kudy chodí Tvoje úzkost
a zbytky radosti
co o tom vím
kde vlny mokré
kde tisy
Tvou úzkost zastíní

Da capo al fine III.

Venku je jinak
jak mohlo by tam být
když tam nejsme

jak jinak mohlo by tam být než nevlídně
větve napadají ti
na spánky
dlažební kostky vzedmou se
počasí zneklidní
a
podzim přijde blíž

Okna neumytá
matná a skrze ně
pohled ven
kde listí
jehličí
a sítě babího léta pavučin

Trochu líp než tady
je tam říkáš
mýlíš se:
vyjdi ven
a nastane chvíle
kdy ke mně otočíš se profilem
kdy ve skle nemytého okna
zahlídnu v odraze
úzkostnou tvou tvář

kdy chvíle nastane
a někdo jiný než jsem já
s tebou u stolu posedí

kdy v parku naproti
snese se listí

kdy půjdeš podívat se ven

Kamilu Linhartovi

Je to ruina
co ze mne vidíš
jak elegie z Duina
v dáli zaznělá
blíž k zřícenině jsem
než si myslíš

Padání věčné bez konce
bez konce věčné milování
něžné
jak elegie
vínkem ověňčená zezelenavým

AdvENTní aLbA

Charlí Soukupovi

Probudil jsem se ze sna,
možná ztajeným stonem.
Nesmím se potit krví,
jen acetonem.

Nad vesnicí
tichý měsíc,
lidúna maličká.
Kreatura moci
drží mě za ruku, hýčká,
kolébá.

Za chvíli Balabán koštětem mocným
z Nonstopu vymete noc.

Na viaduktu Balabenky
zahouká vlak.

Je vlásek věru tenký,
po němž ručkuju sem a tam.

Sem a tam, tam a sem,
možná se snese zpátky sen,
naposled se mi odpustí.

Spi.

Uvidíš.

- - -

Ve větvích mlčí pandy
pelikáni volátka plná oblázků
na zdech raci a brouci

Milá – smet' pavučiny
a zameť chmýří
pampelišek které
zalétlo pod skříň

Na skráních vrásky
šedivé smítko ve vlasech
z nebes tmavý sníh

Ty která šplháš po kolínkách bambusu
svlečenou sukni
otočím se abych neviděl ti pod ni
abych tě mohl milovat
ve větru pod sukní vlající
který kolem kolen sviští ti
abych mohl milovat

Tebe choulící se ve větvích
kde mlčí pandy
kde po zdech raci a brouci

D. D.

Ty černá ze všech nejčernějších
tichá a zamlklá
kolem níž zabodávám nože
níž a níž

Tvůj obrys v cirkusovém stanu
není ten kvůli kterému
ráno předčasně vstanu

Inu ano kolem tebe nože létají
a zapichují se kolem tvých ňader
ano kolem tvé kundy jsou těžké nože
zapíchlé solingenské

Asi chceš se mnou mít dítě
ale já na to nemám

Počasí sviští na jedlích
pod nimi bosorka nahá
jehličky neopadané sbírá

Au

- - -

Koleno tvé

 tvar srdce má
 o něž se opírám
 úzká štěrbina mezi tvými
 průsmyk skrz který
 něžné se dotyky dostávají

Koleno tvé

 tvar srdce

Hýždě tvé

 dvě srdcí spojené

Úzká štěrbina

 uniklého
 uviděného

Minně

Ve prázdných lahvích
mrtvý vzduch
smutek ulehlý na duších
vakuum čisté zbavené
všech věcí zbytečných

Na misce vah
závaží těžké
v konvici spařený čaj

Lásko!
odkud to vezmeme znova
odkud to vezmeme zpět

Na skále skoba
vykleslá
v peřejích kanoe
zvrhlá

- - -

Richardu Nemčokovi

Cherubín něžný
se složenými křídly
leží a odpočívá
na louce střepe pokropené

O čem asi se mu zdá?

O Isoldě a Tristanovi
či snad o starostech nových
které čekají je?

Z moří zoufalé lodi
odplouvají
jiné přístavy hledat

Co mi pomůže
že tě mám rád?

Co je mi platná
taková láska?

Na pláži zbytky lastur
z písku vykukují
na lesklých částech jejich těl
nedůvěřivé oko Boží
zrcadlí se

Mořské panny rdí se
pod mořem
hoře láska
kupky sena shnilé
životy zmarněné

Cherubín tiše spí
skrz lupu nebeský strůjce
žábry jeho si
prohlíží

- - -

Nad námi Velký vůz
v duši pusto
a půst ke kterému marně
jsem se chystal

Už si netroufám
žádat Tě ani
o odpuštění

Štěnice lezou po
jiných zdech než
kde na mne číhá
advent

Před týdnem v dlani
z domu své ženy
odnesl jsem pavouka

Jestli zmrzne
odpusť mi
můžeš-li
Pane

- - -

Na nebi zvlhlém a šedém
jak lín
potichu sleduju
oblaka nebem se
přesouvají

Co o mně myslí si ti
kteří mne znají

Nejenom občas
je mi úzko

Má lásko
úzká soutěsko
mezi nevěrou
a zradou

Ou

Otakarovi D.

Potkat blázna
je možná štěstí

Potkat štěstí je
k zbláznění
milá
proč sis blázna
za muže vzala

Za starých časů
Humpolcem chodil Richard
ptal se který je den

Mátla jsme ho
zlá děťátka
v úterý tvrdila
že je středa

Nyní rád
sám bych
Richardem byl

Durman a blín
durman a blín

- - -

Na peci plivník
pod pecí dusný kouř
nad střechou bílý dým

Vím nebudeš nikdy
mým
aspoň pohlad' mne
pohledem
posledním

Na stole čajník vychladlý
za humny čejky
na lukách

Ach milá
do sadu
pojd' se podívat

Quicksilver

Friedrichu Hölderlinovi

Za trojjediným zrcadlem
v jezerním břehu
Alenka noří do amalgamu
sličnou tvář

Která jsem
já sličná krásná bezbřehá
pod břehem hrušní plném
ve vodě
ponořená

Slepým zrcadlem
ztemnělá tvář
paprsky okolo zmařená zář
padá na
amalgam oprýskaný

- - -

Milá
špatným veršem ne
blankversem
ozdobím Tě
vavřínem opadaným
zhaslou aureolou

Ou

Pod zimostrázem s Tebou
stulený milovat nemůžu
se ani
ani na srázu na stráni
nad propastí

Nad námi trčí kamenné zdi
věže kostela se tyčí

Pod plochým kamenem
syčí hadi

- - -

Možná že s Eliškou
moh jsem se milovat
možná že pod námi šelestil by mech

Možná že cíchy mohly být
promočené
slzami jejími po těch dnech

Možná všechno mohlo být
jinak

Možná žes nemusela být jeho
žes mohla být mou

Ou!

D. V.

Nejlepší kuřata jsou
od Ukrajinek
Nejlepší kuřátka
kolébá vánek
když tvoji kundu jsem lízal
byla jsi zlá

Nad tebou peří
u tebe sníh
smích

V. J.

Jak bych na vás mohla
zapomenout
když jsem s vámi
protančila mládí?

Jak bych mohla
zapomenout?

Ve Skale z komína
lihovaru
padal krtek
čápovi z zobáku

Zabít mohl kohokoliv z nás

Nestalo se tak

Sami se musíme dopracovat
k smrti

Pomoz nám s tím
prosím
Pane

- - -

Řeklas
je spravedlnost
a je pravda lásky

Tenkrát nechápal jsem z toho
nic

Nyní vím
ale nic mi to není
platné

Láska je jiná
než zamilovaní
spravedlivější než my
nespravedliví

Skvrny ruměnce na
tvářích
ostych stud hanba
a hřích

Rosničky veselé na
žebříčcích
přivolávají sníh

M. C. Putnovi

Smiluj se nade mnou
pasoucí beránky
stříhající trávu
i ovečky
který pod můstky
necháváš
nafouklá bříška
ryb

Ovečky trháš
z rybiček šupiny
stříbrné
jak vlna za
východu slunce

Prsteny necháváš černat
studny vysychávat
vodu stydnout
na podzim opadáváš listí

Ale nade mnou se smiluj
zapátrej v paměti
zda v mojí kapse nenajdeš
opuštěný vdoví groš

Po zemi lezou black widows
rumělka tmavne nocí

Obojživelníci křičí z vod

Nade mnou prosím se smiluj

Mikoláši Chadimovi

Downstairs
and
upstairs
walking people
hospodou nádhernou

Celý život jsi hledal
a teď jsi našel
křišťálový lustr je to místo
na němž se oběsíš

Víš Pane
tak dlouho jsem to
vydržel jak to šlo

Proč jsi mi nedal víc vůle?
vydržel jsem to tak dlouho
jak to šlo

Pavlovi Bergmanovi

Nikomu už to nevysvětlíš,
kdo tam nebyl.
Na to je námitka
stará, známá:
Měl jsem se proto nechat zabít?
Do koncentráků se nechat odvést?
Měl jsem se proto narodit dřív?
Měl jsem snad proto trpět s těmi,
kteří to štěstí měli,
že dřív a hůř se narodili?

Nevím.

Nikomu už to nevysvětlíš.
Dneska matka mé ženy řekla,
že Svatí Otcové dobře měli,
který hřích nejtěžší
mate hlavy.

O šestém hovořila.

O šelestění listí na podzim nikdo se nezmíní,
je jaro.
Nikomu už nic nevysvětlíš.
Skrz okno možná paprsek pavučinou tmou
prozáří.

A když ne, o nic nepřijdeš.
Ani tak snad nic neuvidíš.

A náhodou kdybys to uviděla,
těm, co tam nebyli,
nic nevysvětluj.
Nic nevysvětlíš.

- - -

Tolik šťastných dnů
dávno jsem neviděl
a přesto smutek vane z nich

Víš? Víš to? Víš?

Ve dlaních Pane držíš nás
a přesto ve vymezených dnech
trápíš nás mučíš a zkoušíš

Víš? Víš to? Víš?

Komentáře k jednotlivým textům

M.

V RR č. 23 datováno: 1993;

Laurova cihelna

Dle autorova sdělení šlo o stejnojmennou lokalitu poblíž Telče, obývanou Cikány;

xxx (Prosypaná slzami)

V RR č. 23 datováno: 1987;

xxx (Měděnkou pokrývá se láska)

V RR č. 23 datováno: 1987;

xxx (Ty nechápeš)

V RR č. 23 datováno: 1987;

xxx (Rosnička červená)

V RR č. 23 datováno: 1987;

Da capo al fine III.

Nad 5. veršem zd. byl v jiném vydání ještě verš:
„a venku líp než uvnitř“;

AdvENTní aLbA

V RR č. 23 datováno: 1987.

V MS titul poprvé otištěn v podobě anagramu, resp. mesostichu skrývajícího jméno ALENA;

xxx (Ve větvích mlčí pandy)

V RR č. 23 datováno: 1990;

Minně

V RR č. 23 datováno: 1991;

Quicksilver

„Quicksilver“ = rtuť, amalgamovat (zrcadlo);

V RR č. 23 datováno: 1990;

V. J.

7. verš sh.: „Ve Skale z komína“: použitý pravopis bez délky dle autorova sdělení reprodukuje místní dialekt; míněna vesnice Skála mezi Humpolcem a Havlíčkovým Brodem, kde se nachází barokní kostel od J. B. Santiniho a kde vystupovali Plastic People na místních „čajích“ v roce 1973; viz Jirousovův Pravdivý příběh Plastic People, in Magorův zápisník, Praha 1997, s. 267–270; viz též sborník Humpolecký Magor, Praha 2007, s. 52–54;

Pavlovi Bergmanovi

V RR č. 23 datováno: 1987.

Ediční poznámka

V našem vydání Jirousových básnických i prozaických textů, jak byly editorsky uspořádány Martinem Machovcem pro knižní publikaci *Magorova summa* z roku 2015 v nakladatelství Torst, z níž vycházíme, nejsou zahrnuty komentáře k původu a vydávání jednotlivých děl, jmenný rejstřík, seznam výběrové literatury. Připojeny jsou pouze poznámky k jednotlivým textům, přibližující čtenáři pozadí jejich vzniku a vysvětlující některé zmiňované skutečnosti.

Hlubší zájem o uměleckou tvorbu Ivana M. Jirouse uspokojí bohatý poznámkový aparát obsažený ve 3. svazku *Magorovy summy*, jenž je výsledkem záslužné precizní badatelské práce Martina Machovce a na který našeho čtenáře odkazujeme.

Redakce MKP

Ivan Martin Jirous

Magorův soumrak

Edice Čeští básníci 20. století
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.1 z 16. 6. 2020

ISBN 978-80-7602-383-3 (epub)
ISBN 978-80-7602-384-0 (pdf)
ISBN 978-80-7602-385-7 (prc)